MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2020
aruandeaasta lõpp: 31.12.2020

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Eesti Teadusagentuur

registrikood: 90000759

tänava/talu nimi, maja ja korteri number: Soola tn 8
linn: Tartu linn, Tartu linn
vald: Tartu linn
maakond: Tartu maakond
postisihtnumber: 51004

telefon: +372 7300324
faks: +372 7300336
e-posti aadress: etag@etag.ee
veebilehe aadress: http://www.etag.ee/

Sisukord

Tegevusaruanne **3**

Raamatupidamise aastaaruanne **18**

Bilanss **18**

Tulemiaruanne **19**

Rahavoogude aruanne **20**

Netovara muutuste aruanne **21**

Raamatupidamise aastaaruande lisad **22**

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted **22**

Lisa 2 Raha **23**

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed **24**

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad **25**

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad **26**

Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad **27**

Lisa 7 Kapitalirent **27**

Lisa 8 Kasutusrent **28**

Lisa 9 Võlad ja ettemaksed **28**

Lisa 10 Annetused ja toetused **29**

Lisa 11 Jagatud annetused ja toetused **29**

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud **30**

Lisa 13 Tööjõukulud **30**

Lisa 14 Muud kulud **30**

Lisa 15 Seotud osapooled **31**

Aruande allkirjad **32**

Vandeaudiitori aruanne **33**

Tegevusaruanne

Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur (edaspidi ETAg) tegevusaruanne annab ülevaate kõige olulisematest tegevustest ja arengutest 2020. aastal.

ETAg-i missioon on toetada tõhusalt ja efektiivselt riikliku teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonipoliitika kujundamist ja elluviimist ning aidata kõikide oma tegevustega kaasa teadus- ja uuendustegevuste sotsiaalse ja majandusliku mõju ning sünergia kasvule.

ETAg-i asutas Eesti Vabariik 1. märtsil 2012. a SA Eesti Teadusfond ja SA Archimedes teaduskoostöökeskuse osakonna ühendamisel, asutajaõigusi teostab haridus- ja teadusministeerium (edaspidi HTM). ETAg kuulub HTM-i haldusalasse ning koostööd ministeeriumi ja sihtasutuse vahel reguleerib koostöö- ja halduslepingu.

ETAg-i strateegilist juhtimist ja järelevalvet teostab haridus- ja teadusministri nimetatud seitsmeliikmeline nõukogu, mille kohustused ja õigused on määratud sihtasutuse põhikirjas. ETAg-i tööd juhib ja tegevuse eest vastutab nõukogu poolt kinnitatud juhatus. Eesti teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi hindamiseks töötab sihtasutuse juures hindamisnõukogu, mis oli 2020. aastal kahekümnest liikmest koosnev erinevate teadustegevuse valdkondade tunnustatud teadlaste ekspertnõukogu.

Sihtasutuse sisekontrolli korraldab kvaliteedijuht, kes on juhatusele nõuandev isik ja kelle ülesanded on kirjeldatud ametijuhendis.

ETAg-i juhtimisstruktuuris on kuus osakonda, millest viis on põhitegevuste ja üks tugitegevuste korraldamiseks. ETAg asub Tartus (Soola 8) ja viis töökohta paiknevad Tallinnas (Tõnismägi 5a) ning Brüsselis asub Eesti teadus- ja arendustegevuse kontaktbüroo.

Sihtasutuse põhikirjaline ülesanne on toetuste eraldamise teel alus- ja rakendusuuringute ning teadus- ja arendustegevuse finantseerimine ning sellekohase riikliku teaduspoliitika elluviimine ja rakendamine, toetuste kasutamise tulemuslikkuse ja mõju analüüs ning rahvusvahelistes teadusprogrammides osalemise korraldamine vastavalt Eesti, Euroopa Liidu ja teiste rahvusvaheliste programmide ning ETAg-ile halduslepinguga pandud riiklike ülesannete raames eraldatud vahenditele.

ETAg-i 2020. aasta tegevuskava lähtus ETAg-i arengukavas püstitatud strateegilistest eesmärkidest, asutuse põhikirjalistest ülesannetest ja Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) strateegias 2014 -2020 „Teadmistepõhine Eesti“ sätestatud prioriteetidest.

2020. a tegevused olid suunatud arengukavas püstitatud viie strateegilise eesmärgi saavutamiseks:

1. Eesti teaduse rahastamise süsteem toetab teaduse arengut ja mitmekesisust;
2. ETAg-i tegevus toetab Eesti teaduse ja arendustegevuse konkurentsivõimet üleilmses teadusruumis ja teaduse nähtavuse suurenemist Eesti rahvusvahelises kuvandis;
3. ETAg on hinnatud partner Eesti TAI poliitika kujundamisel;
4. Teadus ja teadmised on ühiskonnas nähtavad ja kõrgelt hinnatud;
5. Eesti Teadusagentuur on usaldusväärne, kompetentne, tõhus, partnereid kaasav ja oma töötajaid väärtustav organisatsioon.

Eesmärkide täitmisel olid 2020. a. prioriteedid:

1. **Uurimistoetuste süsteemi arendamine.** Taotluste hindamise korralduse täiustamine, valdkondliku jaotuse muutmine ning taotlejate bibliomeetriliste andmete kogumise automatiseerimine.
2. **Rahvusvahelise teaduskoostöö süsteemi aluste uuendamine.** Rahvusvahelise teaduskoostöö strateegiline raamistik väljatöötamine ja partnerluste osaluskava protsessi uuendamine.
3. **ETAg-i tuleviku kavandamine.** Uue arengukava aastani 2027 koostamine ja uue perioodi tõukefondide meetmete kavandamise protsessis osalemine.

ETAg-is jätkus uurimistoetuste süsteemi arendamine. Alustati üleminekut grantide valdkondliku jaotuse nn algoritmipõhisele kujunemisele. Eriolukord andis võimaluse esmakordselt piloteerida sihtgrandi väljaandmist. Eriolukorra tõttu ei olnud võimalik alustada nn paneelhindamisele ülemineku ettevalmistamist.

Kolmandate riikidega teaduskoostööks valmis koostöös välisministeeriumi ja HTM-ga „Eesti kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumise põhimõtted aastani 2035“ eraldi peatükk „Teaduskoostööd kolmandate riikidega planeeritakse ja viiakse ellu strateegiliselt ja süsteemselt“. Partnerluste osaluskava protsessi uuendamiseks analüüsiti ERA partnerlusi ja Eesti ja ETAg-i osalust ning telliti uuring protsessi paremaks korraldamiseks.

ETAg-i strateegilise arengu kavandamiseks valmistati ette ja koostati uus arengukava. Protsessis osalesid nii oma töötajad kui ka strateegiliste partnerite esindajad ja nõukogu liikmed ning HTM teadusosakonna töötajad. Nõukogu kinnitas uue arengukava novembris, andes heakskiidu agentuuri kujunemiseks teadusrikka Eesti parimaks toeks, partneriks ja kompetentsikeskuseks.

1. **Eesti teaduse rahastamise süsteem toetab teaduse arengut ja mitmekesisust.**

ETAg **menetleb teadus- ja arendustegevuse finantseerimise nelja riiklikku rahastusinstrumenti**: institutsionaalseid ja personaalseid uurimistoetusi ja arendusgrante (vastavalt IUT, PUT, EAG), ning tuumiktaristu toetusi (IUT TT). Epideemiast tingituna valmistati plaaniväliselt ette ja viidi edukalt läbi COVID-19 sihtgrantide taotlusvoor.

Viidi läbi PUT 2020.a taotlusvoor järeldoktori-, stardi- ja rühmagrantidele. Selleks valmistati ette juhendid ja regulatsioonid. Olulisemaks muudatuseks oli kõigis kordades ja juhendites meetmed taotluste arvu piiramiseks, eelmises taotlusvoorus osaliselt (üheks aastaks) rahuldatud taotluste taasesitamise tingimuste täpsustamine ning hindamisel valdkonna- ja granditüübipõhiste kvaliteedilävendite kehtestamine. Viimaste kehtestamine võimaldas alustada üleminekuga teadus- ja arendusnõukogu 5.02.2020 heaks kiidetud grantide valdkondliku jaotuse nn algoritmipõhisele kujunemisele.

PUT taotlusvooru, mille rahaline maht oli 16 mln eurot, laekus 416 uut taotlust, ehk 71 taotlust vähem kui eelmisel aastal. Tehnilise kontrolli järel võeti menetlusse 413 taotlust aastases kogumahus 70 180 035 mln eurot (2019. a taotleti kokku 78,2 mln eurot). ETAg-i juhatus otsustas hindamisnõukogu ettepanekul rahastada 92 uut grandiprojekti (8 järeldoktori, 21 stardi- ja 63 rühmaprojekti). Korraldati neli infoüritust kokku 190 osalejale: Tartus eesti keeles (100 osalejat) ja inglise keeles (20 osalejat) ning Tallinnas eesti keeles (50 osalejat) ja inglise keeles (20 osalejat).

ETAg- reageeris kiiresti eriolukorrale ja korraldas riiklikul tasandil ülevaate saamiseks riigi jaoks aktuaalsetest uurimisteemadest ning teadlaste ja TA-asutuste valmidusest nende uurimiseks 3. aprillil **COVID-19 uurimisteemade ideekorje.** Eesti teadlased esitasid 152 uuringuettepanekut ning ministeeriumid ja ametid 37 uuringuvajaduse kirjeldust, mis katavad praktiliselt kõiki eluvaldkondi ja mille pakkusid välja väga laia valdkondlikku spektrit esindavad teadlased. Koostöös strateegiliste partneritega (kuus avalik-õiguslikku ülikooli, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Noorte Teaduste Akadeemia, üheksa ministeeriumi, Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni teadusnõukogu ja Riigikantselei) hinnati ideid ja valiti välja uurimisteemad, mida RITA 1 ja RITA 2 ja spetsiaalselt väljatöötatud sihtgrandi raames rahastada. Koondati ja vahendati COVID-19 teadusteemade rahastamise ja pandeemia rahvusvahelisi TA tegevusi puudutavat infot ETAg-i kodulehele ja spetsiaalselt loodud **COVID-19 uudiskirja**.

SARS-CoV-2 viirusega seonduvate probleemide lahendamiseks erakorralise ühekordse meetmena välja töötatud **sihtgrantide taotlusvooru** esitati 29 taotlust kogumahus 4,52 mln eurot. Sihtgrantide ekspertkomisjon moodustas taotluste pingerea, mille alusel tegi hindamisnõukogu ETAg-i juhatusele ettepaneku 13 taotluse rahuldamiseks. Ehkki grantideks oli eraldatud 2,1 mln eurot (sh menetluskulu), leidis ETAg-i juhatus, arvestades sihtgrandiprojektide olulisust, võimaluse rahastada sihtgrante 2,14 mln euro mahus ning katta menetluskulud kokku hoitud vahenditest.

Pandeemia tõttu pikendati uute grantide taotlusvooru ning võimaldati 2020. a lõppema pidanud grandiprojektide juhtidel taotleda luba grandi kasutamiseks veel 2021. a 1. kvartalis. Tavapärasest suuremat tähelepanu nõudsid probleemid järeldoktoritega, kes mobiilsustakistuste tõttu ei saanud asuda uurimisprojekti kavandatud sihtkohas täitma või ei saanud projekti seal jätkata. Ka granditaotluste menetlemisel täheldasid koordinaatorid, et tavapärasest raskem oli saada retsensentidelt nõusolekuid taotluste retsenseerimiseks.

Koroonapiirangute tõttu oli raskendatud suhtlus partneritega, mistõttu lükkus TA-asutuste esindajatega kohtumine 2021. aastasse ja lükkus edasi ka taotluste kaheastmelisele hindamisele ülemineku ettevalmistamine.

Taotlejate **bibliomeetriliste andmete kogumise automatiseerimiseks** loodi tehnilised võimalused, testiti lahendusi, et neid 2021. a taotlusvoorus rakendada.

Viidi läbi **tuumiktaristutoetuste** väljaandmisega seotud tegevused. Kinnitatud tuumiktaristu loendisse pääsenud tuumiktaristutele avati ETISes tuumiktaristutoetuse taotlusvormid. Kokku esitati 17 tuumiktaristutoetuse taotlust 1,805 mln euro mahus (taotlusvooru eelarve on 0,965 mln eurot). Tuumiktaristu komisjon teeb rahastusettepaneku 2021. a alguses.

Riigi rolli suurendamiseks teadus- ja arendustegevuse uuringute tellimisel elluviidava **RITA programmi** tegevuste rahastusotsuste maht oli 6 mln eurot ja toetatud uuringute arv jõudis 153-ni.

RITA 1 tegevuse mahtu suurendati 1,6 mln euro võrra, et COVID-19 ideekorjes väljapakutud teemadest välja valitud neljale uuringuteemale lisataotlusvoorud läbi viia. Kiideti heaks nelja koroonaviiruse levikuga seotud uuringuteema (majandusmudelite, varustuskindluse, vaimse tervise ja COVID-riskirühmade uuring) rahastamine. Kõik uuringud on käivitunud ja lõppevad 2021. aasta lõpus või 2022. aasta alguses.2020. aastasse planeeritud 16 uuringu täitmine on olnud üldjoontes plaanipärane. Mõningate uuringute täitmises on esinenud seoses eriolukorraga viivitusi ning uuringute lõpptähtaegu on pikendatud, kuid kõik saavad abikõlblikkuse perioodi jooksul läbi viidud. 2020. aastal lõppes ka viis esimest RITA 1 uuringut, (Eesti maapõue uuring (mitmete teemade uurimist jätkatakse ResTA programmi raames), raskete eriveoste, olukorrateadlikkuse, rände ja tööjõuturu ning kaugseire uuring).

RITA 2, teadmistepõhise poliitikakujundamise toetamine, raames toimusid tegevused plaanipäraselt ja ministeeriumid osalesid uuringuteemade väljapakkumises ning uuringute tellimises väga aktiivselt. Kokku kiideti aasta jooksul heaks 45 taotlust, neist 8 erakorralise vooru raames, mis keskendus koroonauuringutele ning milleks lisati RITA eelarvesse 536 000 eurot. Kokku on teadusnõunike paneeli poolt heaks kiidetud 126 uuringuteemat (sh 11 uuringu tellimisest on ministeeriumid hiljem loobunud). Lõppenud on praeguseks 69 uuringut, neist 18 2020. aasta jooksul.

RITA tegevuse 6 raames korraldati 43 taotluse hindamine, mille tulemusel toetati 26 NUTIKAS projekti, kokku enam kui 9 mln euroga. Taotluste hindamiseks võeti 183 retsensiooni. Sellega said kõik programmi vahendid ammendatud ning taotlemine lõpetati. Kokku on programmist rahastatud 78 projekti, neist suurem osa on veel käimas. Nii taotluste hindamine kui teavitustöö on läbi viidud vastavalt planeeritule. Koostati üks ülevaade: "Rakendusuuringute toetamine nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades. 2016.-2019. aasta kokkuvõte" ning uuendati ülevaadet "Ülevaade nutika spetsialiseerumise seiresüsteemidest võrdlusriikides".

Valmistati ette **sektoritevahelise mobiilsuse** toetamise meedet, mille raames teadlastel on võimalik ajutiselt minna ettevõtetesse ning riigiasutustesse tööle. Meedet tutvustati teadus- ja arendusnõunikele ja ettevõtlusnädala üritustel nii Tallinnas kui Tartus ning Vikerraadio rubriigis "Nutikas" ja RingFM-i hommikuprogrammis. Meetme elluviimine toimub koostöös RTK ja EAS-ga.

Valmistati ette ja viidi läbi **Ressursside väärindamise programmi** (ResTA) taotlusvoor. Programmi raames toetatakse puidu, toidu ja maapõuevarade valdkondades rakendusuuringuid, mis on olulised Eesti ettevõtetele. Enne taotlusvoorude avamist korraldati kõigis kolmes valdkonnas infopäevad.. Taotlusvooru laekus 20 taotlust, millele võeti 40 retsensiooni. Ekspertkomisjonid otsustasid toetada 19 projekti läbiviimist, ühel teemal otsustati korraldada uus konkurss 2021. aasta alguses. Programmi tegevusi

tutvustati neljal üritusel ning kajastati ligi 20 korral meedias.

Viidi läbi Icosagen Cell Factory OÜ **korraline evalveerimine**. Välisekspertide virtuaalvisiidi ja eneseanalüüsi alusel tegi komisjon ettepaneku evalveerida Icosagen Cell Factory OÜ arsti- ja terviseteaduste valdkonnas positiivselt.

Oluline osa tegevustest oli seotud **granditaotluste hindamiseks vajaliku informatsiooni kogumise ja analüüsimisega**. Koostati bibliomeetriline taustainfo ja PUT taotlusvooru statistiline ülevaade ning koostati muid toetavaid materjale ekspertkomisjonidele ja hindamisnõukogule. Viidi läbi uurimistoetustega seotud andmete kvaliteedikontroll.

1. ETAg-i tegevus toetab Eesti teaduse ja arendustegevuse konkurentsivõimet üleilmses teadusruumis ja teaduse nähtavuse suurenemist Eesti rahvusvahelises kuvandis

Eesti teadlaste **üle-euroopalises teaduskoostöös** osalemist toetab ETAg nii rahaliselt kui ka informatsiooni jagamise ja nõustamisega. ETAg täitab Euroopa Liidu raamprogrammi Horisont 2020 Eesti kontaktpunktide võrgustiku ülesannet. ETAg-is on 13 raamprogrammi konsultanti (National Contact Point, NCP)), kes katavad NCP struktuuri 22st valdkonnast 21.

Paralleelselt raamprogrammi „Horisont 2020“ (H2020) viimase aasta tegevustega valmistati ette uut raamprogrammi „Euroopa horisont“ (Horizon Europe, HEU). Võrreldes varasemate aastatega suurenes töömaht seoses lõppevasse raamprogrammi väga mahuka Euroopa Roheleppe taotlusvooru ning mitmete COVID-19-ga seotud toetusmeetmetega.

Töö HEU ettevalmistustega keskendus rakendamise sisulistele küsimustele – toimusid uut raamprogrammi ettevalmistavad strateegilised ja valdkondlikud variprogrammikomiteede veebikohtumised ning töötati välja Eesti seisukohad vastavate tööprogrammide mustandite kohta. Kaasati ülikoole, TA asutusi, omavalitsusi, erialaliite jt. raamprogrammiga seotud organisatsioone HEU variprogrammikomiteede juurde moodustatud mitteametlikesse ekspertrühmadesse. Praeguseks on peaaegu iga valdkondliku variprogrammikomitee juurde loodud ekspertrühm haakuvate erialade esindajatest, kokku ligi 260 inimest ~70-st organisatsioonist.

Eesti on raamprogrammis olnud väga edukas: 2020. aasta lõpuks, mil suurem osa taotlusvoorudest oli toimunud, on Eestisse H2020-st tulnud 232,4 mln eurot. Rahastusotsustena lisandus Eestile H2020-st 2020. aastal 47 mln eurot.

Korraldati (või kaaskorraldati) isegi arvukamalt infopäevi kui enne pandeemiat – kokku 80 erinevat üritust enam kui 2600 osalejaga. Sealhulgas viidi läbi koolitusi ja infotunde nii eesti kui inglise keeles, koostöös nii Eesti kui välismaa kolleegidega. Väga headeks partneriteks on kujunenud Leedu Brüsseli esinduse LINO kolleegid. Virtuaalkeskkond on kasutajate poolt saanud hea tagasiside ning paljusid ettekandeid on võimalik ka järelvaadata.

Vastati enam kui 2380 erinevale päringule, lisaks konsulteeriti teadlasi ja teadusasutusi, ettevõtteid, ministeeriume ja muid riigiasutusi.

Eraldati ettevalmistustoetus kokku 78 projektitaotlusele. Seoses HEU peatse algusega analüüsiti ettevalmistustoetusi ja suurendati toetussummasid.

ERA-Netid (European Research Area Networks) on TA-d rahastavate asutuste võrgustikud, mille peamine eesmärk on teadlastele suunatud taotlusvoorude korraldamine. Viidi läbi kümme ERA-Net või nendega sarnasel põhimõttel korraldatavat konkurssi ja nõustati taotlejaid. 2020. aastal oli kokku 21 aktiivset ERA-NET võrgustikku, kõigis kuues teadusvaldkonnas, milles ETAg rahastajana osales. Ligi pooli ERA-Net projekte rahastati tõukefondide vahenditest programmist Mobilitas+.

Korraldati Eesti osalemist Euroopa teadus- ja tehnoloogiaalases koostöövõrgustikus **COST.** COSTi võrgustike tegevus oli pandeemia tõttu tugevasti häiritud, sest reisimine on enamiku COSTi tegevuste eelduseks. Eesti osales seisuga 08.01.2021 kokku 191-s COSTi võrgustikuprojektis 249-st sel hetkel tegutsevast võrgustikust (77%). Eesti

teadlased kasutavad COSTi võimalusi jätkuvalt aktiivselt, seda ka riikidevahelises võrdluses.

Koostöös ministeeriumide, teadusasutuste ja EAS-iga koostati **ELi partnerluste osaluskava.** Selleks koostati ERA-LEARN platvormi andmestikul põhinevad analüüsid ERA partnerluste ning Eesti ja ETAg-i osalusest, mis oli sisendiks RITA 4 meetme raames käimas olevasse uuringusse „Eesti Teadusagentuuri koordineeritavate partnerluste mõju- ja tulemuslikkuse analüüs ning hinnang osaluskava protsessi rakendamisele“. Uuring valmib veebruaris 2021.

NordForskiga koostöö tulemusena tugevnes eesti teadlaste koostöö Põhjamaadega. Avaliku sektori digitaliseerimise programmi kuuest rahastatud projektist kolmes osalevad Eesti teadlased (2 TTÜ, 1 EMÜ). Osaleti NordForski COVID-19 terviseandmete teemalises programmi ettevalmistamises, kus viiest rahastatud projektist sai toetust üks Eesti osalusega projekt (TÜ). Samuti rahastati ühte Eesti osalusega granti (TÜ) NordForski jätkusuutliku vesiviljeluse valdkonna programmis.

Koordineeriti **Balti teaduskoostöö programmi elluviimist**, mille kogumaht koos Eesti, Läti ja Leedu riigipoolse kaasrahastusega on 23 mln eurot. Tehti tihedat koostööd HTMi kui programmioperaatori ning kõigi välispartneriga (Norra Teadusnõukogu, Leedu Teadusnõukogu, Läti HTMi ja riikliku hariduse edendamise agentuuriga (SEDA). Võime pidada end ühtlasi teerajajaks, kuna sellist teadusprogrammi pole varem ellu viidud ning alates taotlusvooru avamisest sügisel 2018 oleme jaganud oma teadmisi ja kogemusi järjepidevalt ka Balti kolleegidega. Algasid seitse Eesti voorus rahastatud EMP projekti, mille paljud tegevused pandeemia tõttu viidi ellu kas hilinemisega või lükati edasi uude aastasse. Üldjoontes võib esimese aastaga rahule jääda. Ilmus 1 ühispublikatsioon ja kokku toetati programmist 82 teadlast (sh 13 doktoranti ja 11 järeldoktorit).

Eestis töötavaid välisteadlasi toetati **EURAXESS võrgustiku** kaudu ning Eestis avanevaid teadustöökohti hallati läbi üleeuroopalise EURAXESS portaali. Pandeemia tõttu lükkus suur osa plaanitud üritusi edasi ja lühiajalisil meetmeid jäi ära. Ka EURAXESSi päringute hulk kahanes seetõttu, kuid teemad olid sarnased varasemale: enim päringuid oli rahastamisvõimaluste, viisade ja elamislubade kohta, diplomite tunnustamise, töövõimaluste kohta. Ka riikide lõikes oli huvi varasemaga sarnane – enim päringuid on Indiast, Pakistanist, Iraanist, Venemaalt; Euroopa riikidest Itaaliast, Soomest, UKst. Eesti tasandil oli peamiseks teemaks asutuste liitumine EK inimvarastrateegia protsessiga ning selleks temaatilise RITA4 uuringu käivitamine (valmimise tähtaeg IV kv 2021). Alustati Eesti EURAXESSi võrgustiku pädevuse kasvatamist teadlaste karjääritoe valdkonnas, samuti liiguti edasi Inimvarastrateegia kvaliteedimärgise (HRS4R) teemaga. Toimus kaks Eesti ja kaks EK korraldatud EURAXESSi võrgustiku koosolekut. Viidi läbi EURAXESSi võrgustiku portaaliadministraatorite koolitus veebilehtede andmekaitsenõuete teemal ning koostati riiklike võrgustike eneseanalüüsivahend.

ETAg-i Brüsseli esinduse tegevuste fookus oli suunatud teadus- ja arendusnõunike toetamisele, olles eriti ministeeriumitele esmaseks kontaktpunktiks välisteaduskoostöö küsimustes. Toimus arvukalt kohtumisi ja konsultatsioone seoses osalemisega HEU partnerlustes ning on korraldatud partnerluste teemalisi veebiseminare, missioonides osalemise tutvustusi, korraldati või kaaskorraldati 22 välisosalejate või –esinejatega üritust ning 8 Eestisisest kohtumist. Senisest enam püüab Brüsseli esindus tähelepanu pöörata teadusdiplomaatia arendamisele, mida toetab uus asukoht diplomaatilises esinduses ja võimalus postitada esinduse siselisti teavet huvitavate TA seminaride/ürituste kohta) ning atašeede senisest enam kaasamine ETAgi välisteaduskoostöö tegevustesse. Alates COVID-19 pandeemia algusest märtsis on Brüsseli esinduse töö olnud tugevalt häiritud ja mitmeid tavapäraseid tegevusi ei ole olnud võimalik läbi viia (nt ajutiste stažööride võtmine esindusse, füüsiliste ürituste korraldamine Brüsselis).

ETAg on **JSPS-i (Japanese Society for Promotion of Science)** esindaja Eestis ja vahendab 2002. aastast nende järeldoktorite stipendiumi teadustööks Jaapanis nii humanitaar-, sotsiaal- kui ka loodusteaduste valdkondades. Anti välja üks stipendium TTÜ teadlasele.

Eesti-Prantsuse J. F. Parrot’ ühisprogrammi raames toimus kümnes konkurss, kuhu esitati rekordarv taotlusi – 20, rahastati 9 projektitaotlust. Seoses COVID-19ga pikendati kõigi eelmise konkursi grandisaajate lepinguid, et nad saaksid oma visiidid 2021. aastal teha.

ETAgi ja Taiwani MOSTi vahelise koostööprogrammi kaudu anti mõlema riigi teadlastele aastal kolm reisigranti. Taiwani MOSTi esindajaga arutati koostöö tihendamist Eesti ja Taiwani teadlaste vahel. MOST-i ettepanek oli arendada bilateraalseid uurimistöö grante.

EV Välisministeeriumi arengukoostöö programmist rahastatava **Eesti-Ukraina bilateraalse projekti** „Horisondi taga – toetades Ukraina TAI süsteemi“ raames jõuti enne pandeemia algust läbi viia infopäevad Ukraina Taga-Karpaatia regioonis Uzhhorodis, edasised tegevused toimusid virtuaalselt.

Jätkati Eesti esindamist **rahvusvahelistes teadustaristutes**, mis on nimetatud teekaardil ning mille liige Eesti on. Koordineeriti Eesti ühinemist Põhjamaade e-infrastruktuuride koostööinitsiatiiviga Nordic e-Infrastructure Collaboration (NeIC) ning valmistati ette ühinemisleping, mille allkirjastasid NordForsk ja ETAg. NeIC on NordForski all toimuv koostöö, mille kaudu käib suurem osa Põhjamaade e-taristute strateegilisest koostööst. Lisaks valmistati ette leping, millega volitatakse Eesti teadusarvutuste infrastruktuuri ETAIS koordineerima Eesti tegevusi NeIC-is.

Välisteaduskoostööks kolmandate riikidega prioriteetide ja arengusuundade määramiseks toimusid arutelud välisministeeriumi ja HTM-ga ning selle põhjal koostati „Eesti kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumise põhimõtted aastani 2035“ eraldi peatükk „Teaduskoostööd kolmandate riikidega planeeritakse ja viiakse ellu strateegiliselt ja süsteemselt“.

Eesti teadlaste taotlemise aktiivsusele ja edukusele on kaasa aidanud **Mobilitas Pluss** programmi toetusmeetmed. Viidi edukalt läbi viimased järeldoktori- (JD) ja tagasipöörduva teadlase (TP) toetuse taotlusvoorud. Tähtajaks laekus 111 JD ja 28 TP taotlust, millest toetuse sai vastavalt 28 ja 14. Viie toimunud taotlusvooruga on kokku tehtud rahastusotsuseid 109 JD ja 68 TP projekti toetamiseks, neist on aasta lõpu seisuga lõppenud vastavalt 56 ja 32. Eriolukorra tõttu jäi plaanitud kohtumine toetust saanud teadlastele ära ja mõnel juhul tuli projekti algusaega edasi lükata või projekti ajutiselt peatada. Muus osas kulges tegevuse läbiviimine vastavalt planeeritule. Kuna 2021. aastal on võimalik JD ja TP voorud läbi viia riigieelarveliste vahendite toel, siis alustati 2021. aasta vooru ettevalmistust.

Toetati 13 tippteadlase projekti tegevusi. Aasta lõpu seisuga on kõikides projektides ka vahearuanded esitatud ja hindamisnõukogu poolt heaks kiidetud. Esimene projekt on juba ka lõppenud.

Otsustati toetada nelja uut ERC granti taotlenud teadlast uue ERC grandi taotluse ette valmistamiseks. Nüüdseks on toetatud 15 sellist projekti. Paraku ei olnud võimalik kavandatud mahus läbi viia koolitusi ja õppevisiite ning need lükkusid 2021. aastasse või korraldati virtuaalselt. Virtuaalselt toimus 8 ERC teemalist seminari või koolitust, kus tutvustati ka Mobilitas Plussi.

Toetati kaht uut ERA õppetooli projekti ja üht uut ERA-NET projekt. Osaleti ERA-NET Rus Plus taotlusvooru läbiviimises, kus otsustati toetada viit uut projekti, mis algavad 2021.a. Kokku oli käimas 7 ERA õppetooli projekti, millest kolm lõppesid, 4 EIT võrgustikus osalejate toetamise projekti ning 21 ERA-NET projekti (neist 7 lõppes 2020. aasta jooksul).

Teadusagentuur korraldab **teaduse rahvusvahelist tutvustamist** “**Research in Estonia** (**RiE**)” tootemargi all. Kasvas RiE tegevuste nähtavus. Portaali külastati 69 997 korral ja külastajate arv kasvas 59 133-ni. Võrreldes 2019. aasta sama perioodiga on kodulehe vaatamiste ja külastajate arv ligi kolmekordistunud. RiE portaalis ja sotsiaalmeedias ning partnerite trükistes (Life in Estonia, EurekAlert, Estonian World, airBaltic pardaajakiri) ilmus 195 Eesti teaduse edulugu/uudist. Jätkati koostööd EurekAlert platvormiga eesti teadusuudiste üleilmseks levitamiseks (sisestati 44 lugu, 2019.a 34). Uuendati Eesti teadust tutvustavaid infomaterjale. Korraldati koolitused EurekAlert´i kasutamisest ja parimatest praktikatest ülikoolide teaduskommunikaatoritele nii Tallinnas kui Tartus (20 osalejat) ja teadlastele seminar „Kuidas oma teadustööd esitleda sotsiaalmeedias ja populariseerida“. Koostöös välisministeeriumiga toimus koolitus Eesti teadusest välja roteeruvatele diplomaatidele.

ETAg on Euroopa teadust rahastavate ja teadustööd tegevate suurte organisatsioonide liidu **Science Europe** (SE)liige. Teadusagentuur osales oma esindaja kaudu organisatsiooni juhtimises ning selle moodustatud temaatiliste töörühmade tegevuses. ETAg panustab aktiivselt ka SE erinevates töörühmades rahvusvaheliste analüüside ja ülevaadete koostamisse. Näiteks panustas ETAg SE 2020. a ilmunud rahvusvahelisse teaduprojektide hindamise tavade analüüsi. SE liikmelisus annab hea võimaluse oma info ja heade kogemuste vahendamiseks ka teistele ning saada osa teiste riikide parimast praktikast ja luua ühiselt vajalike materjale. Näiteks andmehaldusplaani näidised ja soovitused, mida andmehaldusplaani nõuete kokkupanekul arvestada, või ühiste andmetöötlejate lepingute tingimuste näidised ERA partnerluste jaoks. Raamprogrammiteemalises töögrupis osalemine tagab meie taotlejate parema informeerituse raamprogrammi arengutest ja seda just selliste spetsiifiliste teemade osas nagu osalemise laiendamine, rahastavate organisatsioonide parimad praktikad ja nende rakendamise võimalused liikmesriikides. Science Europe kaudu on olnud võimalik sellistes spetsiifilistel teemadel saada infot otse allikast, sest enamikel raamprogrammi töögrupi kohtumistel osaleb ka esineja Euroopa Komisjonist või vastav ekspert liikmesorganisatsioonist.
ETAg oli eelmisel aastal ka Euroopa Teaduseetika Büroode Võrgustiku ENRIO liikmena ka ENRIO kui juriidilise isiku loomisel üks asutajaliikmetest.

3. ETAg on hinnatud partner Eesti TAI poliitika kujundamisel

Teadlaste ja ühiskonna vahelise dialoogi toetamiseks toimus koostöös Rektorite Nõukogu, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Noorte Teaduste Akadeemia, Riigikogu kultuurikomisjoni ning haridus- ja teadusministeeriumiga Riigikogus järjekorras seitsmes poliitikuid, teadlasi ja ettevõtjaid ühendav **konverents „Teadus kui Eesti arengumootor VII. Targalt tulevikku luues“.** Seekord keskendus arutelu Eesti tuleviku tähtsatele valikutele 2020. a kriisi kontekstis. Konverents toimus hübriidüritusena. Konverentsil kohapeal osales 53 inimest ning veebiülekandele registreerus 25 osalejat. Konverentsi kandis üle ERR Novaator ja Riigikogu. Unikaalseid vaatajaid kokku oli ligikaudu 625, püsivalt jälgis 80-100 inimest.

Uuendati **TA statistikat** kodulehel ja anti välja seitse teemalehte: Eesti osalemine raamprogrammis Horisont 2020; TA statistika rahvusvaheline võrdlus; Eesti TA statistika; ETAg-i uurimistoetuste statistika; TA rahastamine 2021 RE ja RES 2021-2024; Eesti TA statistika; Sooline tasakaal ja palgalõhe teaduses.

Pandeemia tõttu otsustati ära jätta teadusfoorum **TeadusEST2020**, mille fookuses oleks olnud riigi teadus- ja arendustegevuse korraldus ja RITA programm selle toetajana.

Eesti teadusinfosüsteem ETIS koondab informatsiooni teadus- ja arendusasutuste, teadlaste, teadusprojektide ning erinevate teadustegevuste tulemuste kohta. Samaaegselt on ETIS keskkond taotluste esitamiseks, nende hindamiseks ja projektide aruandluse korraldamiseks.

ETIS-e kasutajatugi oli tagatud ja taotlusvoorud seadistatud. Aasta jooksul oli avatud 57 taotlusvooru ja aruannete vooru ning 26 erinevat menetletavat lepingu vormi. Ülikoolidele ja finantseerijatele koostati vastavalt nende soovidele 87 keerukamat andmeanalüüsi.

ETISe menetluskeskkonnaga seotud arendus toimus plaanipäraselt. Valmis 6 uut taotlus- ja menetlusvormi ning tehti uuendusi 30 varasemalt kasutusel olnud taotluse, lepingu ja retsensiooni vormis ja täiendati retsensentide halduse mooduli funktsionaalsust. Lisati taotlustele lõppotsuse kättesaamise kinnituse funktsionaalsus, tehti täiendused seoses raamatupidamise ja personaliarvestuse Riigi Tugiteenuste Keskusesse üleminekuga. Lisaks arendati süsteemi päringute keskkonda ja statististiliste aruannete võimekust. Tehti ETISe publikatsioonide moodulis rida kasutajate poolt eelnevate aastate jooksul soovitud arendusi. Oluliselt täiendati dünaamilise taotlusvooru funktsionaalsust ning dünaamilise taotlusvooru läbi tekkinud projektidele lisati aruandluskeskkond. Tänu loodud äriloogilisele ja arhitektuurilisele paindlikkusele õnnestus väga kiiresti 2020. aasta suvel käivitada ETISes erakorraline COVID-19 viirusega seotud probleemide lahendamiseks suunatud teadusgrantide taotlusvoor koos vajaliku menetlemisfunktsionaalsusega.

Teadusandmete koondamise ja visualiseerimise projekti raames loodi olemasoleva andmebaasi kõrvale paralleelne SQL-andmebaas, mis võimaldab ETISe andmete

paindlikumat ja põhiandmebaasi tööd vähem segavat andmete väljastamist. Valmistati ette PowerBI aruandeid ning nende kuvamise keskkond ning tehti otsingute edasiarenduse analüüs.

Aasta jooksul kontrolliti ja kinnitati Eesti suuremate teadusasutustega hetkel mitteseotud teadlaste 3750 teaduspublikatsiooni ning nõustati asutuste publikatsioonide kinnitajaid ETIS-e publikatsioonide klassifikatsiooni osas.

ETIS arvudes (31.12.2020 seisuga): 46 520 isikut, 340 asutust, 19 105 projekti, 247 878 publikatsiooni, 1675 patenditaotlust, 48 504 juhendamist.

RITA 3 tegevuse raames tegutsevad kaksteist teadusnõunikku 10 ministeeriumis. Neist seitsmel lõppes 2020.a jooksul tegevusest toetamise periood. Nende nõunike puhul ei toetata küll enam palgakulusid ega muid ministeeriumi tehtavaid kulusid, kuid ETAg-i korraldatavates tegevustes osalevad nad edasi. Korraldati kaks teadusnõunike paneeli ja märtsis koolitusreis Soome, kus kohtuti Soome peaministri büroo, Soome Akadeemia ja erinevate ministeeriumitega. Kuus nõunikku käis veebruaris Brüsselis stažeerimas. Toimus ka iga-aastane teadusnõunike ja arendusnõunike seminar detsembris Zoomi vahendusel. Korraldati mitmeid veebikohtumisi ja infoüritusi ministeeriumi teadusnõunikele ja arendusnõunikele, et tutvustada uusi raamprogrammiga seotud partnerlusi ning toetada ministeeriume uute partnerlustega liitumise osas. Korraldati missioone tutvustav infoseminar.

RITA tegevus 4 raames käivitati viis uut uuringut ja valmis 3 TAI poliitika teemalist uuringut: „Nutikate välisinvesteeringute uuring: Eestis tegutseva välisosalusega ettevõtete analüüs, et selgitada välja uute välisinvesteeringute maandamise fookus ja kriteeriumid“, „Eesti teaduse ja ühiskonna suhete baromeetri metoodika välja töötamine ja rakendamine (ETb)".

RITA 7 tegevuse raames alustati erialaliitude arendusnõunike toetamist. 2020. a lõpuks oli tööl kokku 11 arendusnõunikku. Lisaks on rahuldatud veel 4 erialaliidu taotlused nõuniku palkamiseks. Tegevused arendusnõunikele toimusid aastaringselt, erialaliitudele viidi läbi kümme seminari, lisaks individuaalsed nõustamised ja konsultatsioonid. Suurimat rõhku pandi arendusnõunike analüütiliste oskuste arendamisele, et nad suudaksid koostada oma valdkonna TA vajaduste kaardistused, mis plaanide kohaselt valmivad 2021. aasta lõpuks.

Võrdsete võimaluste loomiseks teadussüsteemis osaleti partnerina **H2020 projektis GEARING-Roles**. Projekti elluviimisse kaasati ülikoolide ja TA asutuste esindajad. Projekti raames koostati töötajaid kaasates **soolise võrdõiguslikkuse kava**, valmis faktileht, viidi läbi koolitusi, kus osales 22 töötajat. Valmis algolukorda kaardistav analüüs.

HTM-ile koostati baasfinantseerimise alusandmestik publikatsioonide osas valmisid analüüsid uurimistoetuste valdkondliku jaotuse tarvis, baasfinantseerimise analüüs, baasfinantseerimise garantiifondi osa arvestamiseks käimasolevate grantide jaotus 2020. a asutuste lõikes ja alusandmed rahvusteaduste osa arvestamiseks, doktorantide arvud ETAg-i grantides asutuste ja valdkondade lõikes jmt.

Osaleti aktiivselt Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muutmist ettevalmistavate töörühmades töös.

1. Teadus ja teadmised on ühiskonnas nähtavad ja kõrgelt hinnatud

Uurimisprojektide tulemuste tutvustamiseks jätkati lõppenud projektide tutvustamisega avalikkusele. Teist korda koostati eelmisel (2019) aastal lõppenud grandiprojektide (45) tulemuste **e-kogumik „Teadusrikas Eesti“.**

Teadusprogrammide ja nende tulemuste tutvustamiseks koostati kommunikatsioonistratee-giad RESTA kolmele programmile. Suurema hulga eestimaalasteni jõudmiseks alustati iganädalaseid teadusminuteid RING FM-is jpm.

Mitmeid RITA 1 uuringuid tutvustati aasta jooksul nii Eesti rahvusringhäälingu kanalite, erameediakanalite kui ka sotsiaalmeedia, pressiteadete ja raadiosaadete kaudu. Alustati ka uuringuid tutvustavate videoklippide tegemist. Ilmus kolm RITA 2 uuringuid tutvustavat artiklit. Nutikas tegevuse tutvustamiseks toimus 4 teavitusüritust või koostöökohtumist,

välja anti üks ettevõtete ja TA-asutuste koostöövõimalusi tutvustav erileht, Vikerraadio eetris on iganädalane raadiorubriik "Nutikas". Alustati Nutikas uuringute tulemusi tutvustavate lühivideote tellimist, valmis kolm esimest videot.

Partnereid kaasates koostati teaduskommunikatsiooni strateegia 2020-2025 „Eesti teab“ visiooni, eesmärkide saavutamiseks kolmeaastane tegevuskava.

Teaduse väärtustamist ühiskonnas toetavad suures osas **TeaMe+ programmi tegevused,** mida rahastatakse tõukefondidest. Koosatati HTM-le ettepanek programmi tegevuste pikendamiseks, mille tulemusena programmi tegevust pikendati 31.12.2022 -ni.

Seoses kevadise eriolukorraga jäi ära **Õpilaste Teadusfestival.** Mõlema konkursi tulemustest anti nii asjaosalistele kui avalikkusele teada pärast tulemuste kinnitamist. Auhinnad toimetati õpilasteni posti teel.

Korraldati **viis riikliku konkurssi**: üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss (koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga), kuhu laekus 584 teadustööd, õpilaste teadustööde riiklik konkurss, kuhu laekus 195 tööd, haridusteaduslike tööde riiklik konkurss (koostöös Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsiga), kuhu laekus 34 tööd, noorte leiutajate riiklik konkurss, kuhu laekus 642 tööd. Võrreldes varasema aastaga vähenes noorte leiutajate ja haridusteaduslike tööde konkursil osalejate arv. Koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga tunnustati parimaid teaduse populariseerijaid.

Teaduse populariseerimise toetamiseks viidi läbi **teaduse populariseerimise projektikonkurss**, mille eelarve oli 152 820 eurot. Kokku laekus 118 taotlust, summas 949 337 eurot millest rahastuse sai 30 projekti.

Kokku osales ETAg-i korraldatud teaduse populariseerimise konkurssidel ligikaudu 1619 inimest; erinevatel konkurssidel oli kokku 168 preemia saajat. Preemiaid/projektirahasid jagati välja kokku 278 930 euro väärtuses.

Korraldati seitsmes **teaduse populariseerijate suvekool**, kus fookuses oli õppimine avatud õppekeskkondades. Need on kohad väljaspool kooli, kus õppimine toimub inforikkas keskkonnas ja on avatud paljudele mõjutustele. Suvekoolis osales 58 populariseerijat.

Teadus- ja tehnoloogiapakti tegevuste raames valmis „Inseneeria puu“ materjal, mis on abiks karjäärinõustajatele ja inseneeria valdkonna populariseerijatele. Samuti valmis abimaterjal „Koolide ja kooliväliste partnerite koostöövormide kirjeldused ning praktikate heade näited“. Ettevõtlusnädalal Tartus ja Tallinnas tutvustati Teadus- ja tehnoloogiapakti ning koolide-ettevõtete koostöö võimalusi.

Koolide **uurimis-ja loovtööde koordinaatorite** koostöövõrgustik tegutses aktiivselt ja koordinaatoritele korraldati seminar, kus käsitleti uurimistöö tegemise protsessi ja kuidas teha head posterettekannet. Seminaril osales 34 ja jälgis 301 inimest.

Korraldati **teaduskommunikatsioonikonverents „Koroona õppetunnid teaduskommunikat-sioonile“,** mis keskendus teaduskommunikatsiooni rollile kriisi tingimustes. Hübriid üritusena korraldatud konverentsist võttis kohapeal osa 76 osalejat. Konverentsi kandis üle Tartu Ülikooli Televisioon (UTTV) ning veebiülekande jälgijaid oli konverentsi ajal ligi 1000 (konverentsi salvestust on järelvaadatud 07.01.2021 seisuga üle 4900 korra). Osalejate tagasiside oli väga positiivne. Eriliselt kiideti konverentsi sisulist programmi ja korraldust.

Teadushuvihariduse toetamiseks valmis kaks käsiraamatut: „Kogemusõpe avatud õppekeskkonnas” ja „Tervikliku eluviisi alused. Gaia hariduse käsiraamat“.

Noorte teadussaade Rakett 69 10. hooajal jõudis eetrisse 16 saadet. Hooaja jooksul vaatas igat saadet otse-eetris keskmiselt 83 000 inimest ja igal saatel oli koos ERR veebiportaali ja Live TV järelvaatamistega kokku keskmiselt 125 000 vaatajat. „Rakett 69“-ga seonduvat on 269 korral kajastatud meedias, sh maakonnalehtedes, olles sellega kõige enam meedia tähelepanu tõmbav programmist TeaMe+ toetatav tegevus. Koostöös ERR-iga toimus Rube Goldbergi videokonkurss, maandumislehega ERR-i portaalis Novaator. Konkurss oli populaarne, sellel osales üle 300 võistlustöö. Konkursi võitja otsustati rahvahääletuse tulemusel, millel anti ligi 60 tuhat häält.

Õpilaste teadusliku ühingu (ÕTÜ) tegevuste toetamiseks korraldati ÕTÜ koostöös ÕTÜ programmijuhi Peeter Lorentsiga ÕTÜ suveseminar, millele registreerus 74 osalejat. Seminari teemaks oli „Stabiilsus“ - kuidas seda mõista reaal- ja insenerialade vaates, eluteaduste ja eluvormide vaates, inimolendi ja ühiskonna vaates, filosoofide ja teoloogide vaates?

Jätkati koostööd PÖFF-i noorte- ja lastefilmide festivali **Just Film teadusprogrammi** korraldamisel. Programmis oli 4 filmi, pühendatud keskkonna ja loodushoiu teemadele. Seoses piirangutega vähenes vaatajate arv (1496) võrreldes 2019. aastaga (2786) märgatavalt. Ära jäid ka arutelud teadlase ja teadusajakirjaniku vahel.

Miks.ee veebis, mis pakub õpetajatele ja noorte karjäärinõustajatele materjale loodusteaduste- ja tehnoloogia valdkonna karjäärivõimaluste paremaks tutvustamiseks, ning 12 uudiskirjas ilmus 2020. a kokku 11 karjäärilugu. Miks.ee portaali külastajate arv kasvas 13 831-ni (2019. a 13 289).

Koostöös Teadusajakirjanike Seltsi, ENTA Tartu Ülikooli teaduskool ja teiste partneritega sisutati Paide keskväljakul **Arvamusfestivali Teadusala**. Kahe päeva jooksul külastas teadusalal toimunud kaheksat debatte hinnanguliselt 793 kuulajat.

Aasta lõpul HTM-i tellimusel läbi viidud turundusaudit tõstis positiivselt esile ETAg-i teaduskommunikatsiooni osakonna, kus turundustegevused on koondatud valdavalt ühte osakonda ning kus neid viiakse ellu läbimõeldud strateegiate alusel.

1. **Eesti Teadusagentuur on usaldusväärne, kompetentne, tõhus, partnereid kaasav ja oma töötajaid väärtustav organisatsioon**

ETAg-i arengukava 2027 koostamine sai hoo sisse töötajate arenguseminaril, kus arutati uue arengukava sisu ja eesmärkide üle ning osakondade ja valdkondade juhid tutvustasid 2020. aasta tegevusplaane. Arenguseminaril mõtles kaasa üle 60 töötaja. Järgnesid arutelud juhtkonnas, strateegiliste partnerite esindajate, nõukogu ja HTM teadusosakonna töötajatega. Arutelude tulemusena valmis asutuse arengukava 2021-2027. Nõukogu arutas arengukava kahel koosolekul ja kinnitas novembris. Arengukavas seatud eesmärkide saavutamise mõõtmiseks on aktuaalne ja 2021. a. jooksul töötatakse välja vastavad mõõdikud.

Uue hindamisnõukogu koosseisu tööleasumise toetamiseks korraldati hindamisnõukogu ja eksperdikomisjonide ühisseminar veebis, mis aitab kaasa granditaotluste hindamispõhimõtete ühtlustamisele ja hindamise kvaliteedi tagamisele (osalejaid 81, sh 10 ETAg-i töötajat).

TA-asutuste teaduskoordinaatoritega infovahetamise parandamiseks toimus UTO koordinaa-torite ja TA-asutuste teadusosakondade koostöös kaks infoseminari uurimistoetuste taotlemise teemal TTÜs ja TLÜs ning osaleti TÜs PUT infoseminaril ja PUTJD infoseminaril.

Sihtrühmade tagasiside meie protsessidele ja teenustele on jätkuvalt oluline, kuna võimaldab meil paremini mõista sihtrühmade ootusi ja kujundada oma tegevusi ja protsesside elemente nende vajadustele ja ootustele paremini vastavaks. Tegevuste parendamiseks küsiti tagasisidet kuue protsessi kohta: Mobilitas Pluss, PUT2021, Horisont2020 konsultantide (NCP) tööga rahulolu, Taiwan-Eesti koostööprogrammi reisigrandi taotlemine, Prantsuse-Eesti koostööprogrammi PARROT reisigrandi taotlemine ja korraline evalveerimine. Erinevad sihtrühmad on ETAg-ilt tegevusega üldiselt rahulolevad.

Viidi läbi **töötajate rahulolu-uuring**. Vastamise määra suurendamiseks korraldati kõigile töötajatele esmakordselt enne küsitluse avamist siseseminar. Uuringule vastanud töötajate arv ja osavõtuprotsent (84%) oli varasemate küsitlustega võrreldes kõrgeim ning kõigile varasemate küsitlustega võrreldavate väidetele antud hinnangud paranesid või jäid vähemalt samaks. Esmakordselt toimusid ka osakondades ja juhtkonna tasandil parendusseminarid, et töötajate antud tagasiside põhjal vajalikke parendusi ja muutusi kavandada.

ETAg põhiprotsesside kaardistamiseks ja vooskeemide koostamiseks korraldati osakondade töötajatest moodustatud grupile koolitus protsessijuhtimisest, diagrammide

visualiseerimisest, protsessidiagrammi kirjeldamisest. Detsembri keskpaigaks esitasid osakondade juhid osakonna protsesside loendi, mida 2021. aastal kirjeldama hakatakse.

Juhtimissüsteemi ja kvaliteediga seotud teemasid käsitleti nii juhtkonna kui ka väiksemate töönõupidamiste käigus. Siseveebi kasutuselevõtuga on oluliselt paranenud juhtimissüsteemi ja töökorraldusega seotud info kättesaadavus ning seeläbi kasvanud ka teadlikkus ning kaasatus. Eriolukorrast tingituna viidi läbi COVID-19 eriolukorraga seotud protsesside riskihindamine. Kõige kõrgema riskihinnanguga riskid olid peamiselt seotud reisimise- ja liikumispiirangutega (kohtvisiit, erinevate ürituste korraldamine jmt).

Agentuuri sotsiaalse vastutuse ja keskkonnahoiu arendamine. ETAg kontoris kehtivad rohekontori põhimõtted, mida meie töötajad järgivad. Koostöös rendileandjaga on leitud jäätmete liigiti kogumiseks sobiv lahendus. Mitmed töötajad on tunnistanud, et tänu ETAg-ile on nad palju teadlikumad ning ka kodus paremini jäätmeid sorteerima hakanud.

Töökeskkonna parandamiseks viidi läbi töökeskkonna riskianalüüs, millega kaardistati ETAgi töökeskkonna seisukord ning koostati tegevuskava töökeskkonna parendamiseks ning riskide ennetamiseks. Uuendati ja parendati töökeskkonda valgustust, ruumipaigutusi, samuti paigaldati nõupidamisruumidesse CO2 andurid, seati sisse videokoosolekute ruum 5. korruse väikeses nõupidamisruumis, telliti helisummutavad kõnekapid 4. ja 5 korrusele, et segamatult videokõnesid ja ka telefonikõnesid teha.

Alustati ETAg-i keskse kommunikatsioonidokumendi koostamist. Detsembris toimus kõigi ETAg-i osakondade töötajate osalusel sihtrühmadepõhine arutelu.

Toimus **ETAgi nõukogu, hindamisnõukogu ja juhtkonna ühisnõupidamine**, kus peateemaks oli Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035 ning uurimistoetuste süsteemi arendamine.

Organisatsiooni oluliste teemade arutamiseks ja info edastamiseks toimus 6 siseseminari, kus tutvustati APIKS uuringu ja teaduseetika uuringu tulemusi ning teaduseetika teemat laiemalt Eestis, töötajate tagasiside uuringu läbiviimise korraldust, teaduspublikatsioonidele avatud juurdepääsu hetkeseisu Euroopas ning teadusprogrammi osakonna uusi programme ja meetmeid.

Töötajate kompetentsi tõstmiseks ja koostööoskuste edendamiseks korraldati üheksa asutuseülest sisekoolitust *(*andmehalduskava, patendindus ja intellektuaalomand, noore juhi koolitus, väärtuste töötuba, rahvusvaheline suhtlus inglise keeles, uuringu lähteülesande koostamine, protsessijuhtimine, soolõime, nutifotograafia). Korraldati asutuse suvepäevad, kus osales 34 töötajat. Personaalsetel koolitustel ja erialastel konverentsidel käis 35 töötajat.

Aasta lõpul valmis **siseveeb**, mis parandab sisekommunikatsiooni ja võimaldab vajalikku infot (nt korrad, juhised) kergesti ja kiiresti leida. Töötajate poolt võeti omaks kiiresti ja kasutuse aktiivsus on kasvanud.

Organisatsiooni arendamiseks, töötajate motivatsiooni ja meeskonnavaimu hoidmiseks korraldasime arenguseminari, tähistasime Eesti Vabariigi sünnipäeva , ETAg-i sünnipäeva, peale esimest koroonaperioodi pidasime ühise suvepikniku sünnipäevalastega, toimusid suvepäevad ja juhtkonna koostööseminar.

Analüüsi rakkerühmas, kus osalevad HTM-i, Statistikaameti, Eesti Teaduste Akadeemia ja Rektorite Nõukogu teaduspoliitika kujundamiseks vajalike andmete, analüüside ja uuringutega seotud töötajad*,* arutati kahel korral TAIE indikaatorite ja TeadusSilma projekti teemal ning toimus infovahetus.

Teaduskommunikatsiooni rakkerühma koosolekul arutati ja lepiti kokku teaduskommunikatsiooni strateegia 2020-2025 „Eesti teab“ visiooni, eesmärkide saavutamiseks kolmeaastane tegevuskava.

1. juunil loodi senise teaduse populariseerimise osakonna baasil uus **teaduskommunikatsiooni osakond**, millest tulenevalt oli II kvartal suurte ümberkorralduste aeg, toimusid muutused nii struktuuris kui personalis.

Valmistati ette sihtasutuste personali- ja raamatupidamisarvestuse üleviimist Riigi Tugiteenuste keskusesse (RTK) 1. jaanuarist 2021. Toimusid infokoosolekud RTK

esindajatega ja töökohtade kaardistused, valmistati ette uute töökeskkondade (töötaja iseteeninduspordaal RTIP, finantsarvestustarkvara SAP, e-arvete menetluskeskkond FITEk) kasutuselevõtt, toimusid läbirääkimised muutuva töökorralduse teemadel ning uute töökeskkondade haldurite väljaõpe.

IT toe raames toimus suurem arvutite ja monitoride vahetus, uuendati teaduse populariseerimise konkursside keskkonda, võeti kasutusele videokoosolekute keskkonnad: Google Meet, ClickMeeting, Zoom ja loodi välisteaduskoostöö osakonna tarvis päringustatistika süsteem.

Koostati ETAg-i esimene veebipõhine aastaraamat, kodulehel loodi alaleht „ETAg tööandjana“. Avaldati 161 uudist või pressiteadet ja 32 ingliskeelset uudist. Uudislisti lugejate arv suurenes 85 võrra ja aasta lõpuks oli aktiivsete meilidega liitunuid kokku 647. Eesti Teadusagentuuri veebilehe külastuste arv 2020. aastal oli 460 507. Külastajate arv oli 72 631, mis oli peamiselt ära jäänud ürituste tõttu ligi kümnendiku võrra väiksem kui eelmisel aastal. Eesti Teadusagentuuri Facebooki lehe jälgijate arv kasvas 314 jälgija võrra, jõudes aasta lõpuks 2478 jälgijani.

31.12.2020 seisuga töötas ETAg-is 68 inimest, kellest 4 oli lapsehoolduspuhkusel ja 7 töötas osakoormusega.

2020. a. tegevuste lühikokkuvõte

Eesti Teadusagentuuri tööd mõjutas pandeemia ja sellest tulenevad piirangud. Vaatamata kujunenud olukorrale on põhiosas tegevuskava plaanipäraselt täidetud. Sellele aitasid kaasa paindlikud lahendused.

2020. aasta oli kehtiva arengukava viimane ja uute arengusihtide seadmise aasta. Nõukogu hindas ETAg-i tegevuse ETAg 2014-2020 arengukava täitmisel väga edukaks.

ETAg reageeris väga kiirelt eriolukorrale. Töötajate professionaalse töö tulemusena valmistati erakorraliselt ette ja viidi koostöös strateegiliste partneritega läbi COVID-19 ja selle mõjuga seotud uurimisteemade ideekorje viirusega seonduvate probleemide lahendamiseks ja nende alusel uurimistoetuste voorud ning tugevdati rahvusvahelist teaduskoostööd. Kokku rahastati täiendavalt 29 uurimisteemat 4,7 mln euroga. Ühiselt leiti paindlikud lahendused töökorraldusele.

Eesti Teadusagentuuri maine ja nähtavus on kasvanud, seda kinnitavad nii tagasisideuuringud kui ETAg-i koostatud info- ja analüütiliste materjalide laiaulatuslik kasutamine.

Tegevjuhina hindan ETAg sisekontrollisüsteemi oluliste valdkondade ja tegevuste osas tulemuslikuks ja mõjusalt toimivaks. ETAg-is on kehtestatud kõik olulised protseduurireeglid, mis tagavad asutuse seaduspärase ja säästliku toimimise ning ressursside kaitstuse (protseduurireeglite olemasolu, täitmine ja täitmise jälgimine, töötajate professionaalsus, tehingute dokumenteerimine, tagasiside kogumine ja analüüsimine jm). Hinnang sisekontrollisüsteemile põhineb muu hulgas juhatuse hinnangul, siseauditi ja väliste hindajate auditiaruannetes toodud informatsioonil ning riskide hindamise tulemustel.

Karin Jaanson
Tegevjuht

Uurimistoetuste menetlemise kulukuse analüüs

2020. aastal oli uurimistoetuste menetlemise efektiivsuskoefitsient **1,79%**.

Uurimistoetuste menetlemise kuludena oleme arvesse võtnud sellega seotud otsesed (töötajate, hindamisnõukogu ja ekspertide töötasud, infopäevade, ETISe arenduste jm) kulud ja kaudsed kulud - asutuse üldised kulud proportsionaalselt töötajate arvuga. Hindasime võimalikult täpselt iga töötaja panust toetuste menetlemisse.

Menetlemise efektiivsus = (Otsesed kulud + kaudsed kulud) / toetuste maht

Sarnast analüüsi uurimistoetuste menetlemise kulude kohta oleme teinud 2016. aastast alates ning nende aastate jooksul on koefitsient olnud stabiilne, vahemikus 1,52 - 1,79%. 2020. aastal tõusis koefitsient eelmise aastaga võrreldes 0,06%. Peamiseks põhjuseks selles olid hindamisnõukogu liikmete arvu ja liikmetasude suurenemine, ühe uue töökoha loomine seoses arendusgrandiga ning üldiste administratiivkulude kasv.

Menetlemise efektiivsuskoefitsient läbi aastate:

	2016	2017	2018	2019	2020
Otsesed kulud	487 071	482 520	500 455	586 770	660 804
Kaudsed kulud	108 131	116 877	112 482	109 152	142 987
Kulud kokku	595 202	599 396	612 937	690 354	803 791
Toetused kokku	38 955 209	39 467 430	40 237 070	41 037 069	44 867 641
Menetlemiskulude osakaal	**1,53%**	**1,52%**	**1,52%**	**1,70%**	**1,79%**

Finantseesmärkide täitmise aruanne

	Eelarve	täitmine	%
TULUD			
Halduslepingu tegevuskuludeks	2 224 360	2 224 360	100%
Rahvusvahelise koostöö projektide toetused	2 172 000	2 172 000	100%
Personaalsed uurimistoetused	38 197 314	38 197 314	100%
Teaduse populariseerimise konkursid	207 550	207 550	100%
arendusgrant	400 000	400 000	100%
lepingu lisa Covid-19 uuringuteks	2 500 000	2 500 000	100%
Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine RITA	6 134 284	7 343 421	120%
Teaduse populariseerimise programm TeaMe+	969 156	462 143	48%
Teadlasmobiilsuse ja teaduse rahvusvahelistumise programm Mobilitas+	6 534 154	6 621 010	101%
Ressursside väärindamise programm ResTA	2 497 770	1 356 613	54%
Projekt EE-Teadus (Norra-EMP programm)	56 344	22 693	40%
Euroopa Komisjoni raamprogrammi jm projektid	205 433	77 128	38%
Eelmiste perioodide jaotamata tulem	6 480	6 480	100%
Tulud kokku	62 104 845	61 590 712	99%

KULUD			
4.1 TÖÖJÕUKULUD	2 549 822	2 577 741	101%
Juhatuse liikmete tasud	52 800	62 800	119%
Nõukogu liikmete ja auditikomitee tasud	14 340	13 208	92%
Juhid	319 501	332 346	104%
Tippspetsialistid	684 889	697 043	102%
Keskastme spetsialistid	408 141	427 375	105%
Ajutiste lepinguliste töötajate töötasu	445 721	404 229	91%
Erisoodustused	17 440	16 590	95%
Tööjõukuludega kaasnevad maksud	606 990	624 150	103%
4.2 MAJANDAMISKULUD	5 639 776	5 445 994	97%
Administreerimiskulud	84 208	56 144	67%
Uurimis- ja arendustööd	3 990 000	4 644 375	116%
Lähetuskulud	141 920	35 771	25%
Koolituskulud	25 059	16 009	64%
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	230 491	196 787	85%
Sõidukite majandamiskulud	1 024	1 104	108%
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	68 609	48 681	71%
Inventari majandamiskulud	6 000	14 875	248%
Meditsiinikulud	2 400	3 439	143%
Õppevahendite ja koolituse kulud	112 437	36 717	33%
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	862 669	375 539	44%
Mitmesugused majanduskulud	114 959	30 719	27%
4.2 MUUD KULUD (käibemaks)	1 046 744	1 043 700	100%
Muud kulud	1 046 744	1 043 700	100%
4.3 TOETUSED	52 865 179	52 280 686	99%
Liikmemaksud	11 410	12 584	110%
Personaalsed uurimistoetused	38 197 314	38 197 314	100%
Arendusgrant	400 000	360 000	90%
Väliskoostöö projektide toetused	1 891 040	1 761 230	93%
Sihttoetus Covid-19 uuringuteks	2 100 000	2 240 000	107%
Eesti osalus NordForsk Covid-19 taotlusvoorus	400 000	246 934	62%
Programmi Mobilitas+ tippteadlaste ja järeldoktori uurimistoetused	5 929 851	6 219 778	105%
Programmi RITA toetused	976 250	1 390 470	142%
Programmi ResTA toetused	2 395 305	1 293 753	54%

Programmi TeaMe+ toetused	106 459	76 107	71%
RP ja COST ettevalmistus- ja käibemaksutoetus	250 000	260 800	104%
Teaduse populariseerimise toetused	207 550	207 550	100%
4.4 PÕHIVARA	3 324	2 993	90%
Põhivara soetus ja renoveerimine	3 324	2 993	90%
Kulud kokku	62 104 845	61 351 114	99%

Finantssuhtarvud ja valemid

Finantssuhtarv ja valem	2020	2019
puhas käibekapital e töökapital käibevara-lühiajalised kohustused	14 086 824	7 124 581
töökapitali suhe lühiajalistesse kohustustesse töökapital/lühiajalised kohustused	3,03	2,02
lühiajalise võlgnevuse kattekordaja käibevara/lühiajalised kohustused	4,03	3,02
maksevalmiduse kordaja raha/lühiajalised kohustused	0,60	0,81
võlakordaja koguvõlgnevus/varad	0,25	0,33
tegevustulemuslikkus tegevustulud/tegevuskulud	1,13	1,06
omakapitali osakaal varadest omakapital/varad	0,75	0,67
tööjõukulude suhe tegevustuludesse tööjõukulud/tegevustulud	0,04	0,10
antud toetuste osakaal kogukulus=antud toetused/tegevuskulud	0,83	0,76

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss
(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	2 806 401	2 858 118	2
Nõuded ja ettemaksed	15 936 332	7 790 652	3
Kokku käibevarad	**18 742 733**	**10 648 770**	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	21 791	17 133	5
Kokku põhivarad	**21 791**	**17 133**	
Kokku varad	**18 764 524**	**10 665 903**	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	3 038	2 993	7
Võlad ja ettemaksed	4 652 871	3 521 196	9
Kokku lühiajalised kohustised	**4 655 909**	**3 524 189**	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	8 437	11 475	7
Kokku pikaajalised kohustised	**8 437**	**11 475**	
Kokku kohustised	**4 664 346**	**3 535 664**	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	33 156	33 156	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	7 097 083	5 148 008	
Aruandeaasta tulem	6 969 939	1 949 075	
Kokku netovara	**14 100 178**	**7 130 239**	
Kokku kohustised ja netovara	**18 764 524**	**10 665 903**	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	61 802 760	34 979 165	10
Muud tulud	37 141	32 159	
Kokku tulud	**61 839 901**	**35 011 324**	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-45 790 511	-25 256 103	11
Mitmesugused tegevuskulud	-5 449 065	-4 542 062	12
Tööjõukulud	-2 584 322	-2 449 299	13
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-6 518	-4 283	
Muud kulud	-1 039 397	-817 876	14
Kokku kulud	**-54 869 813**	**-33 069 623**	
Põhitegevuse tulem	**6 970 088**	**1 941 701**	
Muud finantstulud ja -kulud	-149	7 374	
Aruandeaasta tulem	**6 969 939**	**1 949 075**	

Rahavoogude aruanne
(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	6 970 088	1 941 701	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	6 518	4 283	
Muud korrigeerimised	105 005	-21 930	
Kokku korrigeerimised	**111 523**	**-17 647**	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-8 231 475	-2 384 733	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	1 112 464	204 657	
Kokku rahavood põhitegevusest	**-37 400**	**-256 022**	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-11 176	0	
Laekunud intressid	31	7 456	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	**-11 145**	**7 456**	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-2 993	-2 949	
Makstud intressid	-179	-82	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	**-3 172**	**-3 031**	
Kokku rahavood	**-51 717**	**-251 597**	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2 858 118	3 109 715	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**-51 717**	**-251 597**	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2 806 401	2 858 118	2

Netovara muutuste aruanne
(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/ Osakapital nimiväärtuses/ Reservkapital	Akumuleeritud tulem	
31.12.2018	33 156	5 148 007	5 181 163
Aruandeaasta tulem		1 949 075	1 949 075
Muud muutused netovaras		1	1
31.12.2019	33 156	7 097 083	7 130 239
Aruandeaasta tulem		6 969 939	6 969 939
31.12.2020	33 156	14 067 022	14 100 178

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Sihtasutus Eesti Teadusagentuur 2020. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Lisaks lähtume riigi raamatupidamise kohuslasena avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhenditest.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

Raha

Raha ja rahalähenditena kajastatakse rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale arvestusvaluuta euro. Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga euro vahetuskursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja –kohustused (rahas tasutavad nõuded ja laenud)hinnatakse ümber arvestusvaluutasse aruandekuupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga euro vahetuskursside alusel.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus tagasimaksed ning vajadusel tehtavad allahindlused).
Kõiki muid nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.
Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse ettevõtte enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 5000 eurot. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kulusse.)
Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta.
Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.
Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.
Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalse põhivara gruppidele
järgmised:
- Muud masinad ja seadmed 20%
- Muu inventar ja IT seadmed 20%

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendilepingut juhul, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Vastasel juhul loetakse rendilepingut kasutusrendiks.
Kapitalirendi kohustusena on aruandes kajastatud sõiduauto Toyota Avensis kasutusrendileping.
Kasutusrendist tekkinud kulu 2020. aastal on büroode ja korterite ruumide rendilepingutest tulenev kulu ja kohustused aasta lõpu seisuga.

See on lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral makstav tasu, mis kujutab endast bürooruumide ühe kuu rendisummat.

Seotud osapooled

Seotud osapool on isik või ettevõte, kes on seotud aastaaruannet koostava ettevõttega (aruandev ettevõte) sel määral, et nendevahelised tehingud ei pruugi toimuda turutingimustel.
Aastaaruandes avaldatakse informatsioon järgmiste isikutega (edaspidi seotud isikud) tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele:
1) raamatupidamise sise-eeskirjas määratud kõrgema juhtorgani ja tegevjuhtkonna liikmed ja nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
2) sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle punktis 1 nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Sihtfinantseerimine.

Sihtfinantseerimine on teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi.

Sihtfinantseerimise liigid on:
1) kodumaine sihtfinantseerimine – residentidelt, sh teistelt avaliku sektori üksustelt saadud ja neile antud sihtfinantseerimine, v.a nende kaudu vahendatud välismaine sihtfinantseerimine; kodumaise sihtfinantseerimise eriliik on välismaise sihtfinantseerimise kaasfinantseerimine – toetus, mida Eesti avaliku sektori üksus annab toetuse saajale lisaks Euroopa Liidu fondidest makstavale välismaisele sihtfinantseerimisele;
2) välismaine sihtfinantseerimine – mitteresidentidelt, sealhulgas rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud sihtfinantseerimine.
Sihtfinantseerimine jaotatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimiseks. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et selle saaja peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara.

Sihtfinantseerimise liikumise paremaks jälgimiseks ning aruannete konsolideerimisel nõutavate elimineerimiste läbiviimiseks eristatakse tulude ja kulude kontodel sihtfinantseerimist ja selle vahendamist.
Sihtfinantseerimist nimetatakse vahendamiseks, kui see saadi edasifinantseerimiseks, mitte oma tegevuskulude või varade soetuseks. Vahendamiste korral võrdub vahendamiseks saadud toetuste tulu edasiantud toetuste kuluga.

Sihtfinantseerimist kajastavad need avaliku sektori üksused, kes koostavad raamatupidamisaruandeid lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, järgmiselt: sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk; kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.
Sihtfinantseerimise andjad ja vahendajad kajastavad antud ja vahendatud sihtfinantseerimist kuludes (vahendajad ka tuludes) samades perioodides kui toetuste saajad. Põhivara sihtfinantseerimise andmist ja vahendamist kajastatakse kuludes (vahendajad ka tuludes) sellel perioodil, millal toetuse saaja kajastab põhivara soetamise.

SA Eesti Teadusagentuur kajastab toetuste vahendamisena välismaist sihtfinantseerimist, peamiselt tõukefondide programmidest partneritele vahendatavat toetust.
EV riigieelarvest saadavat finantseerimist kajastame laekumisel tuluna, kuid partneritele eraldatud ja makstud toetust kajastame toetuse maksmisel nõudena. Alles partnerite poolt aruande esitamisel, kui kõik sihtfinantseerimise tingimused on täidetud, kajastame toetuse kuluna.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Arvelduskontod riigikassas	2 631 863	2 544 585
Arvelduskontod SEB pangas	174 538	313 533
Kokku raha	**2 806 401**	**2 858 118**

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed
(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	40	40
Ostjatelt laekumata arved	40	40
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	1 744	1 744
Ettemaksed	10 569 720	10 569 720
Muud makstud ettemaksed	10 569 720	10 569 720
Nõuded toetuste ja siirete eest	5 363 992	5 363 992
Muud nõuded	836	836
Kokku nõuded ja ettemaksed	**15 936 332**	**15 936 332**

	31.12.2019	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	3 801	3 801
Ostjatelt laekumata arved	3 801	3 801
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	8 894	8 894
Ettemaksed	3 543 367	3 543 367
Tulevaste perioodide kulud	12	12
Muud makstud ettemaksed	3 543 355	3 543 355
Nõuded toetuste ja siirete eest	4 234 116	4 234 116
Muud nõuded	474	474
Kokku nõuded ja ettemaksed	**7 790 652**	**7 790 652**

"Muud makstud ettemaksed" on ettemaksed toetusesaajatele sõlmitud toetuslepingute alusel, mis aruandekuupäeva seisuga on kulutamata.

31.12.2020 seisuga on ettemaksete seis 10 569 720 eurot:
Personaalseteks uurimistoetusteks 9 373 066 eurot,
Rahvusvahelise koostöö projektideks 1 081 712 eurot,
Teaduse populariseerimise projektitoetusteks 90 494 eurot,
MobilitasPluss programmi toetusteks 24 448 eurot.

31.12.2019 seisuga on ettemaksed 3 543 355 eurot:
Personaalseteks uurimistoetusteks 3 130 788 eurot,
Rahvusvahelise koostöö projektideks 302 835 eurot,
Teaduse populariseerimise projektitoetusteks 85 562 eurot,
MobilitasPluss programmi toetusteks 24 170 eurot.

"Nõuded toetuste ja siirete eest" kajastab nõudeid toetuste vahendajate vastu sihtasutuse ja partnerite poolt tehtud kulude osas.

31.12.2020 seisuga on nõuded 5 363 992 eurot:
Haridus- ja teadusministeerium 5 283 128 eurot,
Euroopa Komisjon 80 359 eurot,
Muud nõuded 505 eurot.

31.12.2019 seisuga on nõuded 4 234 116 eurot:
Haridus- ja teadusministeerium 4 155 642 eurot,
Euroopa Komisjon 76 090 eurot,
Muud nõuded 2 384 eurot.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad
(eurodes)

	31.12.2020		31.12.2019	
	Ettemaks	**Maksuvõlg**	**Ettemaks**	**Maksuvõlg**
Üksikisiku tulumaks		1 369		36 579
Erisoodustuse tulumaks				758
Sotsiaalmaks		2 508		64 268
Kohustuslik kogumispension		136		3 280
Töötuskindlustusmaksed		182		4 298
Ettemaksukonto jääk	1 744		8 894	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	**1 744**	**4 195**	**8 894**	**109 183**

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

					Kokku
			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
	Transpordivahendid	Muud masinad ja seadmed			
31.12.2018					
Soetusmaksumus	21 416	30 600	52 016	14 612	66 628
Akumuleeritud kulum	0	-30 600	-30 600	-14 612	-45 212
Jääkmaksumus	21 416	0	21 416	0	21 416
Amortisatsioonikulu	-4 283		-4 283		-4 283
31.12.2019					
Soetusmaksumus	21 416	30 600	52 016	14 612	66 628
Akumuleeritud kulum	-4 283	-30 600	-34 883	-14 612	-49 495
Jääkmaksumus	17 133	0	17 133	0	17 133
Ostud ja parendused				11 176	11 176
Muud ostud ja parendused				11 176	11 176
Amortisatsioonikulu	-4 283		-4 283	-2 235	-6 518
31.12.2020					
Soetusmaksumus	21 416	30 600	52 016	25 788	77 804
Akumuleeritud kulum	-8 566	-30 600	-39 166	-16 847	-56 013
Jääkmaksumus	12 850	0	12 850	8 941	21 791

Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad
(eurodes)

		Kokku
	Arvutitarkvara	
31.12.2018		
Soetusmaksumus	6 492	6 492
Akumuleeritud kulum	-6 492	-6 492
Jääkmaksumus	0	0
31.12.2019		
Soetusmaksumus	6 492	6 492
Akumuleeritud kulum	-6 492	-6 492
Jääkmaksumus	0	0
31.12.2020		
Soetusmaksumus	6 492	6 492
Akumuleeritud kulum	-6 492	-6 492
Jääkmaksumus	0	0

Lisa 7 Kapitalirent
(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul			
Luminor Liising AS	11 474	3 037	8 437	1,49	euro	21.01.2023
Kapitalirendikohustised kokku	11 474	3 037	8 437			
	31.12.2019	**Jaotus järelejäänud tähtaja järgi**		**Intressimäär**	**Alusvaluuta**	**Lõpptähtaeg**
		12 kuu jooksul	**1 - 5 aasta jooksul**			
Luminor Liising AS	14 468	2 993	11 475	1,49	euro	21.01.2023
Kapitalirendikohustised kokku	14 468	2 993	11 475			

Lisa 8 Kasutusrent
(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2020	2019
Kasutusrendikulu	157 805	157 805
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2020	**31.12.2019**
12 kuu jooksul	9 134	9 134

Lisa 9 Võlad ja ettemaksed
(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	473 472	473 472
Võlad töövõtjatele	60 126	60 126
Maksuvõlad	4 195	4 195
Muud võlad	80	80
Muud viitvõlad	80	80
Saadud ettemaksed	956 019	956 019
Muud saadud ettemaksed	956 019	956 019
Toetuste ja siirete kohustused	3 158 979	3 158 979
Kokku võlad ja ettemaksed	**4 652 871**	**4 652 871**

	31.12.2019	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	74 174	74 174
Võlad töövõtjatele	85 913	85 913
Maksuvõlad	109 183	109 183
Muud võlad	3 023	3 023
Muud viitvõlad	3 023	3 023
Saadud ettemaksed	1 059 440	1 059 440
Muud saadud ettemaksed	1 059 440	1 059 440
Toetuste ja siirete kohustused	2 189 463	2 189 463
Kokku võlad ja ettemaksed	**3 521 196**	**3 521 196**

Muud saadud ettemaksed kajastab toetuste maksmiseks või projektide elluviimiseks rahastajatelt saadud ettemaksu.

31.12.2020 seisuga:
Välisministeerium 37 115 eurot,
Euroopa Komisjon 918 177 eurot,
Stichting Platform Beta 727 eurot.

31.12.2019 seisuga:
Välisministeerium 17 564 eurot,
Euroopa Komisjon 1 041 876 eurot.

Toetuste ja siirete kohustused on partneritelt laekunud teatised nende poolt tehtud kulutuste kohta, mille väljamaksmiseks ei ole meile raha veel laekunud.

Lisa 10 Annetused ja toetused
(eurodes)

	2020	2019
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	7 273 552	5 860 763
Mittesihtotsatarbelised annetused ja toetused	45 502 233	23 112 017
Sihfinantseerimise vahendamine tegevuskuludeks	8 919 855	5 926 949
Sihtfinantseerimise vahendamine põhivara soetuseks	107 120	79 436
Kokku annetused ja toetused	**61 802 760**	**34 979 165**
sh eraldis riigieelarvest	45 501 224	23 112 017
sh Euroopa Komisjoni rahastus	384 897	255 787
sh EL struktuurifondide vahenditest	15 867 622	11 433 785
sh Norra EMP programmist	38 568	117 256
sh muud tegevustoetused	10 449	60 320

Lisa 11 Jagatud annetused ja toetused
(eurodes)

	2020	2019
liikmemaksud	590 511	756 208
uurimistoetused	35 234 815	17 762 506
väliskoostöö projektide toetus	520 164	430 083
Mobilitas+ programmi uurimistoetused	6 219 778	5 244 096
EL raamprogrammi ettevalmistus- ja käibemaksutoetus	260 800	179 975
teaduse populariseerimise toetus	135 217	163 247
ResTA programmi toetus	1 293 753	0
RITA programmi toetus	1 390 470	599 252
TeaMe+ programmi toetus	76 107	91 236
preemiad ja stipendiumid	68 896	29 500
Kokku jagatud annetused ja toetused	**45 790 511**	**25 256 103**

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud
(eurodes)

	2020	2019
Mitmesugused bürookulud	59 688	98 836
Uurimis- ja arengukulud	4 644 375	3 169 641
Lähetuskulud	43 118	192 698
Koolituskulud	16 008	23 345
Hoonete, ruumide majandamiskulud	196 787	203 344
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	48 681	47 510
Ürituste ja näituste korraldamise kulud	204 206	256 394
Sõidukite majandamiskulud	1 104	1 287
Inventari majandamiskulud	3 699	15 419
Toitlustusteenused	14 546	63 850
Meditsiinikulud	3 439	2 316
Õppevahendite ja koolituse kulud	37 552	24 762
Kolmandatele isikutele hüvitatud kulud	27 027	106 791
Transporditeenused	3 864	11 551
Tootmis-tehnilised salvestuskulud	141 876	320 885
Muud	3 095	3 433
Kokku mitmesugused tegevuskulud	**5 449 065**	**4 542 062**

Lisa 13 Tööjõukulud
(eurodes)

	2020	2019
Palgakulu	1 537 951	1 437 101
Sotsiaalmaksud	625 360	578 697
võlaõiguslike lepingute alusel makstud palgakulu	404 379	412 773
Muud	16 632	20 728
Kokku tööjõukulud	**2 584 322**	**2 449 299**
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	60	59

Oluline osa tööjõukuludest on ekspertidele ja komisjonide liikmetele võlaõiguslike lepingute alusel makstav palgakulu. 2020. aastal sai tasu 542 inimest ja 2019. aastal 533 inimest.

Lisa 14 Muud kulud
(eurodes)

	2020	2019
Kahjum valuutakursi muutustest	-304	191
Käibemaks	1 039 701	817 685
Kokku muud kulud	**1 039 397**	**817 876**

Lisa 15 Seotud osapooled
(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

Kaupade ja teenuste ostud ja müügid

	2020	2019
	Kaupade ja teenuste ostud	**Kaupade ja teenuste ostud**
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	6 428	0

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2020	**2019**
Arvestatud tasu	76 008	67 140